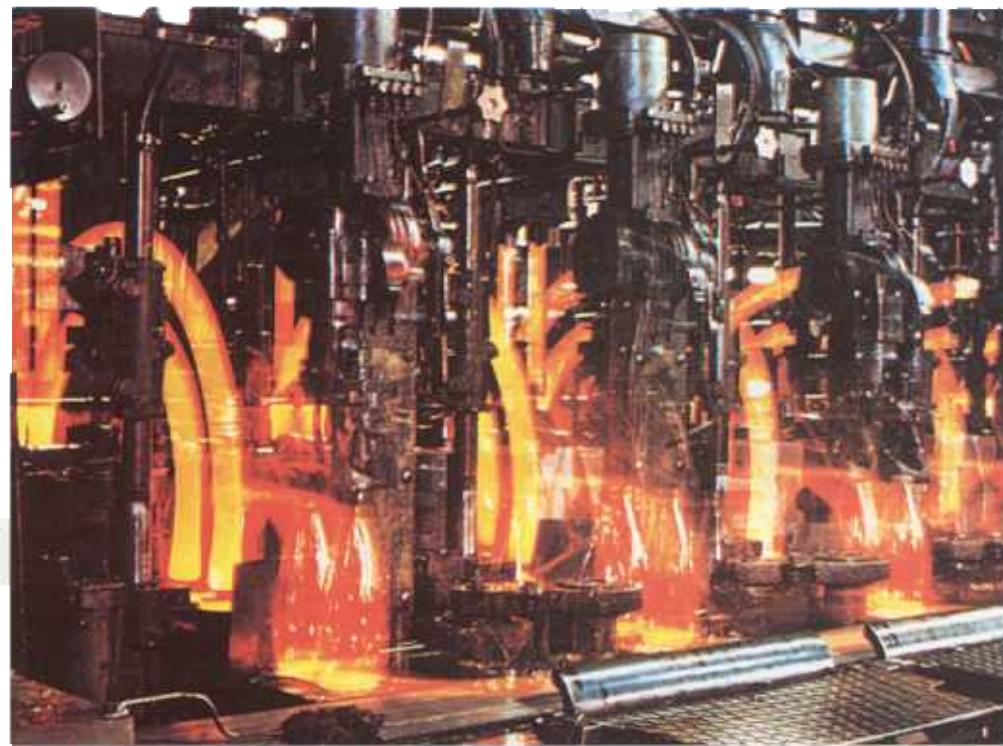

Sticla și ceramica

Glass Manufacturers Federation

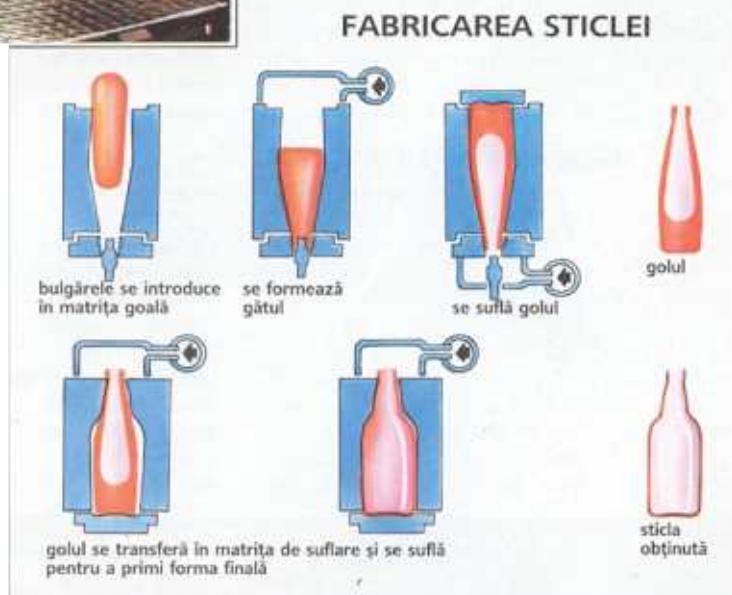
**Roca topită din interiorul
Pământului formează o masă
sticloasă pe sol. Iar lutul copț
la soare devine ceramică dură.
Aceste procese naturale au
fost dezvoltate pentru a pro-
duce o gamă largă de materi-
ale de sticlă și ceramică.**

Oamenii preistorici făceau vârfuri de săgeți dintr-o formă naturală de sticlă numită obisidian. Acest material se formează când lava vulcanică se răcește rapid. Originea fabricării sticlei nu este cunoscută,

Testul de siguranță a unui parbriz prezintă aici simulează impactul capului unui om cu un parbriz. Parbrizul se transformă în granule mici, teșite, și reduce riscul tăieturilor grave și al vătămării ochilor când capul este izbit de parbriz într-o ciocnire.

La instalațiile de făcut sticle, sticla înroșită este tăiată în bulgări, introdusă în matrițe și suflată în forme.

Fabricarea sticlei prin procesul de "dublă suflare". Sticla dintr-o matriță este împinsă în jos prin presiunea aerului pentru a forma gâtul. Aerul se suflă prin gât pentru a forma un gol, care își primește formă într-o matriță de suflare. Golul se transferă în matriță de suflare și se suflă

Glass Manufacturers Federation

însă în jurul anului 3000 î.e.n. tehnica era folosită deja de civilizații din estul Mediteranei.

În jurul anului 1500 î.e.n. egiptenii făceau sticle și vase topind sticla, trăgând fire din ea pe o vergea de fier și înfășurându-le pe acestea în jurul unui miez de lut sau de nisip. Uneori acest miez era cufundat în sticla topită.

Structura sticlei

Producția vaselor și a ornamenteelor de sticlă a fost revoluționată în jurul anului 100 î.e.n. prin introducerea unei noi tehnici – suflare sticlei. Sticla topită se aduna la un capăt al unei țevi de fier și i se facea un gol în interior prin suflare. Uneori forma obiectului era dată prin suflare sticlei într-o matriță.

La temperatura camerei, sticla se comportă din multe puncte de vedere ca un material solid. Însă din punct de vedere tehnic, ea este un lichid și este descrisă ca "suprarăcitată". Aceasta înseamnă că deși materialul se află sub temperatura la care se solidifică, sticla a păstrat unele proprietăți ale lichidelor. De exemplu, asemenea lichidelor obișnuite, sticla curge, chiar dacă acest lucru se întâmplă cu o

FABRICAREA STICLEI

viteză extrem de mică. Dovada se poate găsi la clădirile foarte vechi, unde toate geamurile de sticlă sunt puțin mai groase în partea de jos decât în partea de sus. Aceasta deoarece de-a lungul anilor sticla a curs în jos.

Solid sau lichid?

Factorul care hotărăște dacă sticla este lichidă sau solidă la temperatura camerei este viteză la care este permisă răcirea amestecului de ingrediente. Dacă este răcit lent, amestecul devine o substanță solidă și opacă cu o structură cristalină. Răcirea mai rapidă previne cristalizarea și produce materialul transparent pe care-l numim sticlă.

Materialele folosite pentru fabricarea sticlei tipice din care se fabrică recipiente constă din

Royal Doulton

nându-se astfel o suprafață ondulată. "Sticla de oglinzi" de calitate mai bună se făcea la început prin turnarea greamurilor și netezirea și lustruirea ulterioară a suprafețelor. În procesul "stică pluitoare", introdus în 1959, sticla topită se solidifică pe un strat de tinichea topită, pentru a forma un geam cu suprafață netedă.

Sticle speciale

Majoritatea produselor din sticlă sunt făcute pe mașini automate de mare viteză. Însă articolele din stică strălucitoare de cristal de plumb se mai fac încă de meșteșugari pricepuți. La aceasta oxidul de potasiu înlocuiește oxidul de sodiu, și se adaugă și oxid de plumb.

Se adaugă oxizi de bariu, de plumb, de zinc și de titaniu pentru fabricarea sticlei optice de înaltă calitate, folosită pentru lentile, prisme și filtre. Sticla termorezistentă, cunoscută sub numele de stică boro-silicat, se face prin inclu-

50% nisip (în principal silice sau dioxid de siliciu), 16% sodă (carbonat de sodiu), 12% calcar (carbonat de calciu), 18% rămășițe de stică sfărâmate și 4% alte materiale. Amestecul se încălzeste într-un cupor la 1.500 °C și sticla topită înrosită este introdusă în instalația de făcut sticle sub formă de bulgări. Sticla produsă constă din aproximativ 72% silice, 15% oxid de sodiu, 10% oxid de calciu și 3% alte substanțe. Acest material este cunoscut sub numele de stică de sodă-calcar-silice.

Geamul de stică

Sticla geamului are o compozиție similară cu sticla pentru recipiente, doar cantitatea de magnezie (oxid de magneziu) este mărită de la aproximativ 0,5% la 3,5%. La început, sticla pentru geamuri se făcea prin suflarea unei bule de stică și învărtirea acesteia cât mai era înrosită pentru a forma un disc. Aceasta avea o cavitate groasă în centru numită "hublou". Printr-o tehnică apărută ulterior se forma o bulă alungită care se tăia și se întindea.

Din 1913, geamul de stică s-a făcut prin treacerea sticlei topite printre doi cilindri, obțin-

► La fabricarea manuală a vaselor de stică se adună întâi o masă de stică topită în capătul unei țevi de fier numită țeavă de suflat stică (stânga sus). Apoi are loc prima fază a suflării (sus).

► Clădirile mari sunt uneori făcute din plăci de stică. Acoperișul gării Sf. Pancras din Londra a fost printre primele făcute în acest fel. El a fost construit între anii 1868-1874.

Michael Holford

Wedgwood

► Produsele din ceramică sunt arse inițial într-un cupor pentru a le da o formă permanentă. După acoperirea cu smalt, ele sunt arse din nou pentru a primi un înveliș sticlos și neporos. Decorarea poate avea loc înainte de aplicarea smaltului. Dacă ea se face ulterior, mai este nevoie de o ardere care să fixeze culorile în smalt.

derea în amestec a oxidului boric. Asemenea sticle sunt rezistente și la factori chimici și de aceea sunt des folosite în laboratoare.

Ceramica

Industria ceramicii a evoluat de la producția cărămizilor de lut uscate la soare, la fabricarea unei game de materiale de construcții, materiale termorezistente, ornamentale, veselă și produse sanitare.

Cărămizile și tigilele pot fi făcute din lut brut, dar produsele precum vesela se fac din amestecuri de lut purificate și amestecate. După amestecare materialul este maleabil, dar el devine tare, stabil și rezistent la factori chimici după arderea (încălzirea) într-un cupor la 600° C - 1.600°C. Cu acestea se încheie procesul de fabricație a cărămizilor și a tigelor, dar alte produse sunt supuse în continuare la ardere, pentru aplicarea unui smalt neporos și uneori, a unor decorații.